

Reportage 2015

SISTA PUNKTEN FÖR HÖSTEN:

föreläsningen med ekostrateg Helena Andersson.

Mycket kunnigt och entusiastiskt berättade Helena allt om Gotlands sopsortering och hur gödsel blir till biogas, och om minskande men samtidigt ökande elbehov. Mycket uppskattat!

(Helena berättade dessutom om hur en besökare från utlandet kände att pratstunden med en ko på kvällskvisten var en höjdpunkt på vistelsen här. Vilket visar att det finns många anledningar att ta vara på våra bönder.)

VANDRING MED GUN WESTHOLM

Vi hade en härlig kvällsvandring där vi fick komma in i spännande hus och rum man annars inte har möjlighet till.

FÖRELÄSNING MED NYBJÖRN GUSTAFSSON

Den 13 okt hade vi en fantastisk föreläsning av arkeolog NyBjörn Gustafsson om grottan **Stora Förvar på Stora Karlsö!**

NyBjörn berättade bl a om gjutformar, om hur sättet att gräva ut fornlämningar har förändrats över tiden, och om känslan av att hålla en bit historia i handen!

HÖSTUTFLYKTEN

Lördagen den 5 september styrde bussen med Totte vid ratten mot Fröjel. En buss sponsrad av Gotland Excursion och Tottes bussar, vilket vi tackar stort för! Vid kastalen samlades vi med den bedårande utsikten mot Östersjön och Karlsöarna, för att lyssna till Dan Carlsson som berättade om de gutniska vikingarna. Bland annat diskuterade vi hur och varför alla dessa silverdepåer kom till, över 700 stycken! Obs, notera ordet depå, enligt Dan Carlsson bör man inte kalla de för skatter, för så var de ju inte klassade som när de placerades ut. En mycket uppskattade föreläsning.

Sedan for vi vidare mot Stånga, för en synnerligen god lunch vid golfbanan där. Efter detta var det dags för en titt på Kylverstenen, d v s kopian av den unika sten där en fullständig futhark från 400-talet finns inristad. Det är den gamla germanska runraden som visas, och i området där stenen ligger känns tydligt historiens vingslag.

Ett kort stopp vid Stånga kyrka hann vi med, där Wiveka Schwartz visade och berättade om de fantastiska skulpturerna!

Bilderna tagna av Tommy Melander, visar Ulf Nilsson med runrader, Allan Lingström vid Grensstenen i Mästerby, Wiveka Schwartz och intresserade åhörare vid Stånga kyrka.

Sedan tog vi oss till Mästerby, där vår entusiastiske guide Allan Lingström tog oss med till Ajmundsbron och slagfältet vid Grens. Detta är speciellt intressant eftersom man i många år gjort slagfältsundersökningar i detta område. Allan berättade att det blir en ny undersökning hösten 2016, och medlemmar i Mästerby Hembygdsförening är välkomna att delta, så det är bara att bli medlem. År 2016 kommer även Battle of Wisby tillbaka och skall ha en dag ute i Mästerby. Spännande! Efteråt visade Tullan Kalström oss det fina museet, där fynden från slagfältet ligger. Väl värt ett besök!

Gunilla Lauström

FÖRELÄSNING MED KERSTIN BLOMBERG

Den 11 maj träffades vi på Kupan i Visby och fick berättat för oss om emigrationen från Sverige och Gotland i allmänhet och från Fårö i synnerhet. Kerstin som har forskat och skrivit om Fåröbornas liv och leverne berättade om några av dessa emigrantöden. Inte alla som åkte iväg fann lyckan där borta, en del åkte tillbaka hem till ön, en del dog.

I de brev som skrevs och ännu finns kvar kan man utläsa att de som for iväg på äventyr aldrig glömde sin hemö och föräldrar och syskon de lämnade kvar. Inte alla åkte till Amerikat, en del hamnade i Europa eller Australien också.

(Australiensare på Fårö maj 2015

Då vill jag berätta vad som hände några dagar efter Kerstins föreläsning, när ett syskonpar kom till Gotland och hade beställt en guidad tur. De berättade varför de kom ända från Australien, de skulle till Fårö och leta reda på sina rötter! Guiden kom då ihåg Kerstins alla berättelser och tänkte, perfekt om vi kan sammanföra dessa två australiensare med henne. Vilket skedde, och syskonen Hammarström från Australien for till Fårö och fick veta allt de behövde. Ibland är det extra roligt att vara guide!)

VÅRUTFLYKT TILL FÅRÖ

I år gick guideföreningens utflykt den 18 april till Fårö. Bertil Johansson styrde bussen, sponsrad av Gotland Excursion och Tottes Bussar. Vid Broa mötte oss superguiden Calle Brobäck som även med sin familj är ägare till huvudmålet för dagen, naturstigen i Dämbaskogen. Calle har blivit ägare av det 15 ha stora skogsområdet genom byte och förvärv. Han ägde en skog i Hellvi som naturvårdsverket var intresserade av. Under 4½ år förhandlade Calle med Naturvårdsverket, Fortifikationsverket, Lantmäteriverket och Länsstyrelsen, innan han kunde börja förverkliga sin idé, att göra en naturstig på Fårö till nytta och glädje för gotlänningar och turister.

Området är spännande på många sätt. Här finns fornlämningar, omväxlande växtlighet, 3 sorters tistlar, gul och kantig fetknopp, häckande halsbands- och flugsnappare. Vid ingången till stigen står en tavla med kartor, information och gästbok. Under Calles entusiastiska ledning vandrade vi den 1200 km långa vägen. Inte långt, men så mycket att se och upptäcka. Blåsippor i alla färger. Aldrig har vi sett så många vita sippor.

Ett trettiotal rösen finns här. Är de odlingsrösen eller gravar? Man hoppas få svar i sommar då några rösen skall grävas ut av arkeologer. Vi går vid en ås med ett tiotal registrerade järnåldersgravar. Strax utanför området finns kjämpgravar, husgrunder från samma tid. Detta kan vara begravningsplatsen för tre byar. Vi tittar in i en jordkällare med en kamin. Här finns alltid torr ved för besökare som kan krypa in och få skydd vid regn och äta matsäck. I källaren förvarades rovor, en viktig föda för människorna som en gång bodde här. I julas gästade tomten källaren och berättade sagor vilket man även kunde höra i radion.

Förutom besöket i Dämbaskogen hann vi med god laxlunch på FBU och såg en av Gotlands två hällristningar på Lansavägen. Av en slump upptäckte konstnären Staffan Rosvall den på 1980-talet. Nu låg ristningen under vatten i det sankna området. Norra

Gattet med fyren och den gamla lotsbostaden, samt koleragraven vid Vinor var ytterligare stopp under den givande dagen på Fårö.

En mer värdig kulturpristagare med kunskap och generositet än Calle Brobäck kan man inte tänka sig. Tack Calle.

Wiveka Schwartz

---

11 april besökte vi Ryska Kyrkan

En mycket intressant och spännande visning, med den entusiastiske och kunnige guiden Lars Krutof! Där finns grundmurarna kvar från 1200-talskyrkan, och från och med i år, 2015, kommer Fornsalen i samarbete med ägarna till huset att ha visningar för allmänheten! Guideföreningen hade turen att få en egen guidning lite i förhand. Nu finns information om kyrkan på egen sida:

STUDIEBESÖK PÅ PUMA UNGDOMSGÅRD 2015-03-24

Guideföreningen drog verkligen upp medelåldern på Puma ungdomsgård när vi var på besök den 24 mars. Vi togs emot av Daniel Eklund, tidigare ungdomsledare på Puma, och Simon Hernandez, i yngre år flitig besökare på gården samt mellanledare. Simon kommer fortfarande på besök emellanåt. De berättade om verksamheten på Puma och Gotlands övriga ungdomsgårdar, samt om Fenix Ungkulturhus.

Ungdomsgårdarna är platser dit ungdomar kan komma och bara vara, utan stress och press från skola, vuxenvärld, föreningsliv. Alla ungdomsgårdar är absolut drogfria. Daniel och Simon berättade om olika saker som händer på Puma, t ex om Discokvällar på fredagar, där även mellanstadieelever är välkomna mellan kl. 19.00 till 21.00, högstadiet får stanna till 24.00. Spännande övernattningar med olika äventyr som nattbad, spökjakt, sommarläger.

På Puma finns bl a en välutrustad replokal, alla kan prova på olika instrument utan kostnad. Daniel berättar att det är ungefär hälften killar och tjejer som kommer till Puma, men tjejerna är faktiskt i majoritet! Ungdomarna kan även skaffa sig bra referenser inför kommande arbetsliv, genom att arbeta inom verksamheten på olika sätt, i caféet t ex, eller som mellanledare, som ett stöd för vuxenledarna. Dessa referenser är till god hjälp vid senare arbetssökande.

Slutligen bjöds vi på jättegoda hembakta "Silviakakor" till fiket, och vi tackar för ett mycket trevligt och informativt besök!

Gunilla Lauström

Referat från Gotlands Guideförenings studiebesök och årsmöte på Gotlands Tingsrätt 2015-02-14

Att infinna sig hos Gotlands Tingsrätt en lördag kl. 10:00 hör nog inte till rutinerna för Guiderna i Gotlands Guideförening men så skedde den 14 februari innevarande År.

Ett studiebesök vid Gotlands Tingsrätt där Lagman Mikael Mellqvist tog emot oss ca 35 medlemmar. Vi fick en väl genomförd och upplagd genomgång av rättsväsendets historia, dess förändringar och moderniseringar under åren. Även huset på Artillerigatan som ritades av arkitekten Lennart Lundström och invigdes 1962, nu byggnadsminne, belystes av Lagmannen på ett föredömligt sätt, dess anekdoter runt förberedelserna och pregnanta utformning. Frågorna som fick sina svar var många.

Efter sittning i Sal 1, vandrade vi runt i byggnaden och blev mycket väl uppdaterade på den konst och utsmyckning som finns i huset, Mikael Mellqvist var även inom dessa område mycket kunnig. Tiden gick fort och de två timmarna som fanns till förfogande försvann snabbt, efter en promenad till Skafferiet på Adelsgatan inmundigades en utsökt lasagne och medlemmarna återsamlades i Tingshuset för att genomföra Årsmötet 2015.

Årsmötet avhandlades under sedvanlig procedur, med en extra punkt. Gotlands Guideförening gjorde ett inval av ny Hedersmedlem, Peter Bäärnhjelm. Peter har varit medlem i Guideföreningens styrelse ända sedan november 1985, totalt blev det alltså ca 29 år innan han avgick 2014. En förändring i dagens styrelse skedde, då Ulf Nilsson blev invald som ledamot istället för avgående Lars Bäckman. Årsmötet blev även informerade om den nya guidekursen, samt om Gotlandstågets resa mot Roma under Kristi Himmelfärdshelgen.

Vid pennan Tommy Melander.

Peter Bäärnhjelm, invald som Hedersmedlem under årsmötet den 14 februari 2015!

Vid Peters nominering framhölls hans långa och trogna tjänst i guideföreningens styrelse, hur han utbildat många blivande guider, samt arbetat för att driva föreningen framåt.

Peter invaldes 21 november 1985 i styrelsen, sedan dess har han innehaft nästan alla poster, endast vice ordföranden blev kvar.

På hedersbeviset står: **"Peter har med sin stora kunskap, sitt brinnande intresse och varma hjärta, varit med och utvecklat Gotlands Guideförening."**

Hedersmedlem i Gotlands Guideförening är en hedersbetygelse som ges åt personer som på utmärkt sätt främjat föreningens ändamål. Hedersmedlemskapet gäller från utnämmandet på livstid, eller tills dess vederbörande önskar utträde.

Tidigare invalda hedersmedlemmar är **Åke G Sjöberg, Gun Westholm och Inger Harlevi**, som alla tre på ett mycket förtjänstfullt sätt stöttat Gotlands Guideförening.

Foto: Tommy Melander, av Peter Bäärnhelm